

Maturitní témata ze základů společenských věd

obor vzdělání 79-41-K/41 Gymnázium

školní rok: 2015/2016

třída: 4.A, 4.B, 4.C

1. Vznik a vývoj sociologie

Předmět, její struktura a vztah k jiným vědám, sociologické disciplíny, metodologie, témata současné sociologie.

2. Kultura a subkultura

Materiální, duchovní a masová kultura, kulturní dědictví, UNESCO. Socializace a individualizace.

3. Sociální komunikace a její formy

Řeč a jazyk v komunikačním procesu, verbální a neverbální komunikace. Společenské role. Sociální útvary a skupiny, jejich klasifikace, člověk ve skupině a vzájemné vztahy. Životní styl.

4. Sociální struktura, společenské vrstvy

Kasty, třídy, stavy, otevřené a uzavřené společenské skupiny, sociální pozice, status, sociální role, mobilita vrstev, majority, minority, elity.

5. Sociální patologie

Konfliktní situace, problémy mládeže, sociální deviace a kontestace, vandalismus, kriminalita, drogová závislost. Partnerství, manželství, rodinný život. Problémy volného času.

6. Neformální logika

Dějiny logiky. Pojem, soud a úsudek – syllogismus. Logické spojky, vlastní jména. Definice, druhy definic, argumenty, argumentační chyby.

7. Psychologie jako věda

Základní disciplíny, psychologické směry (behaviorismus, psychoanalýza...), psychika vědomí a nevědomí. Člověk v životně náročných situacích – stres, deprivace, frustrace, duševní poruchy.

8. Psychologie osobnosti

Pojem, vlastnosti, struktura. Schopnosti, temperament, rysy, charakter. Aktivace, motivace – motivační činitelé. Duševní hygiena.

9. Třídění psychických jevů

Psychické procesy – vnímání, představivost, fantazie, paměť, myšlení. Psychické stavy – pozornost, nálady, emoce. Struktura CNS.

10. Vývojová psychologie

Životní cyklus. Etapy vývoje člověka od prenatálního období po stáří.

11. Úvod do práva

Vývoj právního řádu. Právo subjektivní a objektivní. Právní řád, právní normy, sankce. Právní předpisy – jejich tvorba, platnost, účinnost a působnost.

12. Právní vztahy

Pojem právních vztahů, účastníci, obsah, předmět. Právní skutečnosti subjektivní a objektivní. Systém práva. Rodinné právo.

13. Občanské právo

Občanský zákoník – osoby, věci, právní zastoupení. Dědické právo. Smluvní právo, ochrana spotřebitele. Věcná práva, zástava a zadržení. Náhrada újmy.

14. Veřejné právo

Pojem a prameny veřejného práva. Ústava ČR, listina základních práv a svobod. Správní právo, trestní právo.

15. Pracovní právo

Vznik pracovního poměru, pracovní smlouva, skončení pracovního poměru, výpovědní doba, odstoupné. Nezaměstnanost – druhy, příčiny, měření nezaměstnanosti. Úřad práce.

16. Podstata a vývoj peněz

Základní funkce peněz. Bankovní soustava – ČNB. Nástroje měnové politiky. Cenné papíry – dluhopisy, směnky, akcie, šeky.

17. Tržní hospodářství

Trh, druhy trhu, nabídka a poptávka, cena. Tržní rovnováha, tržní mechanismy, trh práce, burzy. Kapitalismus a socialismus.

18. Ekonomika a ekonomie

Základní ekonomické pojmy – potřeba, spotřeba, služby, statek, výrobní faktory. Majetek podniku – členění a charakteristika. Náklady, výnosy, hospodářský výsledek.

19. Úloha státu v tržní ekonomice

Subjekty hospodářské politiky, selhání trhu, nástroje hospodářské politiky. Státní rozpočet, daňová soustava. Makroekonomické ukazatele – HDP, inflace, nezaměstnanost.

20. Právní subjekty v tržní ekonomice

Právní úprava podnikání. Živnost – podmínky jejího provozování, druhy živností, živnostenské oprávnění. Obchodní společnosti – vznik, druhy, charakteristika. Družstva.

21. Základy filozofie, orientální filozofie

Předmět a vývoj filozofie, filozofie nejstarších mimoevropských kultur (Indie, Čína, Japonsko). Vztah filozofie a víry, základní filozofické pojmy.

22. Filozofie antického Řecka a Říma

Milétská škola, Pythagoras, Hérakleitos, atomisté, sofisté. Sokrates, Platón, Aristoteles. Helénistická filozofie. Filozofické směry v Římské říši – epikureismus, stoicismus, skepticismus.

23. Filozofie ve středověku

Vznik a vývoj křesťanství, Bible, patristika - Augustin Aurelius. Scholastika – Tomáš Akvinský. Spor o univerzálie, mnišské řády.

24. Renesanční filozofie a reformace

Charakteristické rysy. Renesanční objevy a vědecký pokrok. Přírodní filozofie – F. Bacon, filozofie společnosti – N. Machiavelli. Renesanční utopisté. Reformátoři M. Luther, J. Kalvín.

25. Filozofie mezi renesancí a osvícenstvím

Novověký racionalismus – R. Descartes, B. Spinoza. Anglická empirická filozofie – J. Locke, D. Hume. Francouzští osvícenci a encyklopedisté.

26. Filozofie 19. století

Německé osvícenství – I. Kant. Německá klasická filozofie – J. Fichte, F. Schelling. G. W. Hegel. Další směry 19. století – pozitivismus, iracionalismus, marxismus.

27. Filozofické směry 20. století

Základní směry moderní filosofie – existencialismus, pragmatismus, novotomismus, iracionalismus, fenomenologie – M. Heidegger, E. Husserl, postmoderna.

28. Filozofický a politický přínos českých myslitelů

Vznik filozofie na našem území, Karlova univerzita. Jan Hus a jeho předchůdci. J. A. Komenský, F. Palacký, T. G. Masaryk. Česká filozofie ve 20. století – J. Patočka, M. Machovec a další

29. Teorie státu

Teorie vzniku státu, typy a formy státu, funkce státu, dělba moci – vývoj a současný stav, mezinárodní instituce, vznik a vývoj EU.

30. Demokracie a občanská společnost

Principy demokracie, politika a politické subjekty, volby, základní ideologické směry. Veřejná správa a samospráva.

Témata byla projednána a schválena PK ZSV dne 1. 10. 2015

Předseda předmětové komise: .....

Ředitel školy:

.....